

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 3. sz.

Az iparos kongresszus.

Ha a vége jó, minden jó. Mikor az első hír megjelent, hogy Szabadkán szeptember hó 8., 9. és 10. napján megtartják a VII. országos ipartestületi gyűlést, — váratlanul ellenzéki hangok merültek föl. Nem kell megtartani a kongresszust. Az egyik ezt, a másik amaszt az okot hozta fel a kongresszus elhalasztása mellett.

Ekkor azonban a központi bizottság, Reisner Lajos dr.-ral együtt megindította az agitációt a kongresszus megtartása mellett. Nem volt könnyű a munka, de igaz volt s ezért egy héttel később az egész ország iparos-sága lelkesedni kezdett a kongresszus megtartása mellett s ma már ott vagyunk, hogy eddig 50 országgyűlési képviselő jelentette ki, hogy ipartestületeiknek a képviselőletében részt vesznek a kongresszus háromnapos tanácskozásain. Ezzel oly jelentőségűvé emelkedett a kongresszus, aminő jelentősége az eddig megtartott hat kongresszus közül egyiknek sem volt.

Mindez arra készítet bennünket, hogy a helyi előkészítő-bizottság nevében is kérelemmel forduljunk Szabadka lakossága-hoz.

Szabadka magyaros vendégszeretét az egész országban példaképen emlegetik. Nem az ivás az, ami Szabadka híre szerte viszi, — hiszen másutt talán többet isznak, — hanem az a nyugodni nem tudó magyar vendégszeretet, mely Szabadka polgárait arra készíti, hogy vendégei előtt ne csak a lelkét kitarja, hanem ha kell odaadja neki még az utolsó fillérét is igazi szeretetből.

Vagy ötszáz illusztris vendége lesz szeptember 8., 9. és 10. napjain Szabadkának. Közöttük lesznek Magyarország vezérémberei is. Most tehát különös alkalom kínálkozik majd arra, hogy Szabadka vendégszeretével tündökölhessen.

Kérjük Szabadka polgárait, a tehetősebbeket csak úgy, mint a szegényebb sorsuakat, segíték egymást a szives vendég látásban. Száz meg száz módja van ilyen alkalomkor annak, hogy a vendéglátásban egymással versenyezzenek. Az igaz magyar vendégszeretet nem törődhetik három napi kényelmetlenséggel, ha ezzel az egész országnak példát mutat, hogyan kell a közügyek érdekében munkálkodókat szeretettel övezni. Az az emlék, melyet a szivesen látott vendég magával visz, a szeretet tökéje, mely a közügyek érdekében az egész országban kamatozni fog.

* * *

Több számunkban közöltük már az eddig bejelentett kiküldöttek névsorát.

Ujabbán a következő ipartestületek jelentették be, hogy képviselőtük kerületeik országgyűlési képviselői szivesek voltak elfogadni.

Kolozsvár: dr. Pisztory Mór és báró Wesselényi Miklós. Képviselői fogják még Kolozsvárt: Akeszmann Albert, Matutsek József, Németh István, Klossovits György, Hevesi József, Molnár Károly, Adorján János, ifj. Jakab Lajos.

Körmedi ipartestület: Lukács Gyula országgyűlési képviselő. Kecskeméti ipartestület: Szappanos István és Hock János országgyűlési képviselők. Budafoki ipartestület: Misoga Sándor országgyűlési képviselő, képviselői fogják még ezt a testületet: Lehnerd Agoston, Dörflinger Károly. A berettyó-újfalui ipartestület: Leszkay Gyula orsz. képviselő képviseli.

Ó-morovicáról megjelennek: Boza Mihály, Stangor Mihály, Heila Péter, Kovács Gáspár, Füredy Lajos.

Szabadkát képviselni fogják: Mukits Simon, Varga Károly képviselők, Pausits János elnök, Reisner Lajos dr. iparhatósági biztos, Körtvélyessy Béla jegyző, Bartek Károly, Sefcsits Lajos, Fiedor József, Knapec Jakab, Nánay Mihály, Kuthy György, Bóbits Lukács, Simokovits Agoston. Moldoványi József, Andrassy György, Zódi János, Kunszabó Mihály, Jákity Mihály, Tóth Lajos, Malatinszky Jenő, Hosszmann János, Vida György, Kovács István, Benke Dániel, Göncy Károly, Tikvicki János, Herman Frigyes, Szaghmeiszter Gyula, Molnár István, Wilhelm János, Deák István,

Vida István, Hadnagy Mihály, Stern Zsigmond, Tikvicki Péter, Arnold Pál, Hamang József, Schamburg Gyula.

Megyénk általános tanító-egyesületének választmányi ülése.

Ezen ülést az egyesület elnöke Molnár Ferencz bezdáni ipartanító városunkba a központi elnöki népiskola helyiségébe hívta össze s f. hó 19-én meg is tartotta. A megye minden részéből összegyűlt tanítókat mint a vál. tagjait az elnök szívesen üdvözölve az ülést megnyitotta. Ezután tárgyalattak a járáskörök elnökeinek jelentései a körök működéséről. A szabadkai, zentai, újvidéki, apatini, titeli és zsablyai körök derekasan működtek, ezzel testet adva azon miniszteri rendelkezésnek, mely a megyei egyesületek működésének súlypontját a járáskörökbe helyezi s ez természetes, mert ezeken résztvehetnek a tagok (óvók, nép- és polg. isk. tanítók, képzőintézeti tanárok). A mint a jelentésekből kivehettük, ezen körökben mint a tanításokat tartottak, értekezleteket olvastak fel, majd szabad előadásokkal tették változatosá tárgysorozatukat, a népoktatás gyakorlati részéhez tartozó tételek felett vitatkoztak, sőt a szabadkaiiban dr. Novák József városunk tiszti orvosa szabad előadást tartott a szemről s az iskolai padokról iskolaegészségügyi szempontból.

Érdekes vitát keltett »A tanítók törvénye« című törvénytervezet, melyet maga az elnök ismertetett. Ez a tervezet a képviselőházhoz benyújtott, de már vissza is vont népoktatási törvényjavaslaton annak tárgyalása előtt némi módosítást kíván eszközölni. Nevezetesen kívánja, hogy a nem magyar anyanyelvű népiskolákban a magyar nyelv, u. m. írás s olvasás már az első osztálytól kezdődőleg tanitassék, mert csak így véli elérhetőnek a törvényjavaslatban kitűzött eredményt, hogy t. i. a haza minden polgára már a népiskolában annyira birja a haza törvényes nyelvét, hogy azon magát a közéletben úgy beszédben, mint írásban érvényesíthesse. Figyelemre méltó volt egy szerb tanító óhajta, ki szintén beleegyezett a javaslatba s csak azt óhajta, hogy a magyar nyelv mellett az I. és II. osztályokban az anyanyelv is tanitassék s hajlandónak mutatkozott iskolájában ezt azonnal gyakorlatba venni, ha neki népével szemben valamely tanúgyhatározati

írásban kiadott rendelet fedezetet nyújt. A mint az elnök és a jelen volt tanfelügyelő elismerő nyilatkozatai konstatálták, az illető tanító igen derék munkása a magyar tanügynek, ki a magy. nyelvet törekszik tanítani s munkáját sikerrel teljesíti.

Hosszabb eszmecsere fejlődött ki a tanítók- s nők képzésére vonatkozólag. Felhangzott azon óhaj, hogy a középiskolák érettségi vizsgát tett növendékei még egy évi paedagógiai tanfolyam elvégzése és kellő gyakorlati kiképzés után nyerjenek tanítói oklevelet, mert az indítványozók szerint az ekként hivatalosan konstatált általános műveltség fogja emelni a tanítói tekintélyt s a tanítók anyagi gyarapodását. Ezt azonban a többség gyakorlati kivihetlenségénél fogva is elvetette. Szóba került az is, hogy a képzőkbe a középiskolák hat osztályát végzett növendékek vétessenek fel s a képzői tanfolyam négy évig tartson s utána gyakorlatban eltöltött egy év mulva nyerjen a tanító vagy tanítónő oklevelet.

De erre egyik tag azt jegyezte meg, hogy nem volna igazságos a tanítótól többet kívánni s az azt nevelő szülőkre nagyobb terhet róni, mint az érettségi bizonyítvány megszerzésével szemben, akkor, mikor a társadalom nem nyújt ezekért elegendő kárpótlást. Ugyanis a négy alsó középiskolai osztály elvégzése után négy évre megszerezhető az érettségi, míg a tanítói oklevél megszerzéséhez a javasolt módon három évvel több kellene.

Általános vélemény volt, hogy a tanítók általános műveltsége elegendő s inkább a szakbeli műveltség tétesék hatékonyabbá. A választmány abban állapodott meg, hogy a tanítói képzés fejlesztése ne történjék a szakbeli műveltség rovására.

Miután az idő rövidségénél fogva e téma fölött tovább nem tárgyalhattak, kiadták e tervezetet, tanulmányozás s véleményezés végett a szabadkai s zentai köröknek, melyek a legközelebb tartandó ülésen javaslataikat betérjesztik.

Figyelemre méltó volt még azon felmerült javaslat, hogy a megye valamely nagyobb városában (Szabadka, Újvidék) a tanítók gyermekei számára convictus létesíttessék. — E tétel a további tárgyalásra tüzetett ki.

Egyéb adminisztratív ügyek elintézése után az ülés feloszlott. R.

Dr. Heiszler J. orvostudor
Vizgyógyintézete
Szabadkán, Mária-Terézia park, vasút mellett

Gyógy módok: massage, vizcúra, szénsavas fürdők (nauheimi). // Telefon 211. sz. // Prospectus
Villanyozás, továbbá orvosi torna
Javalva van: az ideg betegségeknél mint: idegesség, hysteria, főfájás, és szédülésnél
A légző szervek betegségeinél: tüdőhurut és nehéz légzésnél (asthma). — Gyomor és bélbajoknál: székrekedésnél. — Szív bajoknál: szénsavas fürdők (nauheimi). Rheuma és köszvényinél. Mérsékelt árak. Nyáron át frissítő fürdők.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1905. aug. 21.

Külső megnyilvánulásban két dolog történt ma. Fejérváry Géza báró miniszterelnök Ischlbe, Vörös László kereskedelmi miniszter pedig Bécsbe utazott.

Fejérváry miniszterelnök ischli utját általános érdeklődés kíséri és a kombináció fokozottabb mértékben dolgozott ma, mint rendesen.

A Kossuth Lajos-utcai korzón az ischli ut ötletéből a memorandum-históriával hozakodtak elő. Napok előtt irták meg a lapok ugyanis, hogy a mostani kormány egy memorandumot terjesztett a felség elé, amely a jövőre tervezte nézve ad utbaigazítást.

Ma aztán egynémelyek tudni vélték, hogy Fejérváry Géza báró azért ment Ischlbe, hogy erre a memorandumra a felségtől megkapja a választ, illetve a király hozzájárulását a mostani kormány jövőre tervezte nézve. Ideiktattuk ezt a híresztelést, megjegyezzük azonban, hogy mi magunk nem hiszünk benne. Fejérváry Géza bárót holnap fogadja a felség Ischlben, a miniszterelnök azonban csak augusztus 26-án tér vissza Budapestre, mert Ischlből elsőbbségben is Anseeba utazik. Néhány nap még és aztán biztosan megtudjuk, hogy mit végzett a miniszterelnök Ischlben.

A szabadelpártnak mozgalmat indított 23 tagja közül több képviselő ma délben megjelent a Pannónia-szállóban, abból a végből, hogy az oda a vidékről Budapestre rándult szabadelpárti képviselőket a helyzetről tájékoztassa. A 23-ak rendezte értekezletüket holnap, kedden délután 5 órakor tartják meg.

Nagyon megbízható forrásból azt az értesítést kaptuk, hogy a szabadelpárt kötelekéből alig tíz ember lép ki és a szabadelpárt szerdai értekezletén a párt további fenmaradását mondják ki.

Szent-István napján.

Szent-István napját a nagy nap jelentőségéhez méltóan ünnepelte meg Szabadka társadalmá. Reggel 10 órakor ünnepi istentisztelet volt a Szt. Teréz templomban, amelyen Bezeredy István főispán és Biró Károly dr. polgármester vezetése mellett résztvett a tisztviselői kar. Megjelentek az istentiszteleten az állami hivatalnokok is.

Este a gazdakörben ünnepi lakoma volt, melyen Regényi Lajos elnök mondott rövid beszédet, majd Lipovics László dr. méltatta szép, tartalmas beszédében a nagy nap fontos jelentőségét. Beszéde a megjelenteket lángoló lelkesedésre gyújtotta. A függetlenségi kör a Hungáriában rendezett ünnepi lakomát, melyen Mukits Simon beszélt.

A Pucska Kaszinóban is a tagok nagyszámú részvétele mellett ünnepelték a nemzet legmagasabb kegyeleti ünnepét. Az ünnepi szónok dr. Matievics István ügyvéd volt, ki nek hazafias szellemtől áthatott be-

széde általános lelkesedést keltett a bunyevác polgártársaink körében.

Palicson a csendőrség és rendőrség ünnepi misét hallgatott, melyen a Palicson üdülő csendőrezredes is megjelent. A térzene a nagy nap alkalmából kizárólagosan magyar darabokat játszott.

* * *

Névnapja volt tegnap Bezeredy István főispánnak, amelyen mindenki sietett boldogságkivánságainak kifejezést adni.

A tisztviselői kar a polgármesterrel és a tanácsossal az élén, a tüztöltéstület, a tanári kar Kosztolányi Árpád igazgató, a tanítói kar Meznics Ferenc felügyelő igazgató vezetésével együttesen tisztelgett a főispánnál, akihez Biró Károly dr. polgármester a következő beszédet intézte:

«A méltóságod személye iránt érzett őszinte tisztelet, szeretet és ragaszkodás hozott ide, hogy a tisztviselői kar a tanácsossal az élén felhasználja az alkalmat, hogy ezen érzelmeinek szóval is kifejezést adjon, jól lehet, ezen érzelmeik nemcsak mióta méltóságod állásában van, hanem azelőtt is eltöltötték lelkeinket. A bekövetkezett válságos idők, a politikai bonyodalmak, alig engednek időt a megoldáshoz, de bizunk a tényezők bölcsességében, mely előidézi majd a kibontakozást és lehetővé teszi a békés együttműködést a haza üdvéért. Ezért hiszünk, hogy a mai kötetek, mely méltóságodhoz fűz, továbbra is fenn fog maradni s így a tisztviselői karnak továbbra is alkalma lesz kifejezni háláját. A tisztviselők és megjelentek nevében kívánunk méltóságodnak és családjának erőt, egészséget és boldogságot, s kérjük, tartsa meg irányunkban továbbra is jóindulatát.»

Bezeredy István főispán röviden így válaszolt:

«Engedjék meg kijelentem, hogy én nem voltam elkészülve erre a kitüntetésre, de bevallom, hogy jól esik. Én is ember vagyok, s jól esik, ha a megnyilatkozó szeretet szavait hallhatom. Legyenek meggyőződve, hogy akár maradok meg állásomban, akár nem, a szeretet, mely önökhöz fűz, mindig élni fog lelkemben.»

Ezután a szerb hitközség és párt ság tisztelgett. Dimitrievics Szvetozar plébános a szabadkai és sándori egyház nevében kívánt boldogságot a főispánnak. Ezután Manojlovics Vladisláv, a szabadkai hitközség nevében beszélt, kívánva, hogy a főispán a haza, a város, a hitközség érdekében még sokáig viselhesse méltóságát.

Bezeredy István rövid szavakban mondott köszönetet.

Végül a gazdakör tisztelgett, melynek szerencsekívánatait Regényi Lajos tolmácsolta.

A szocializmus Szabadkán.

A szabadkai szocialdemokrata párt tegnap délelőtt tartotta meg népgyűlését, a melynek tárgya a politikai pártoknak az általános választói jog kérdésében való állásfoglalása volt.

Jurics István nyitotta meg a gyűlést, elnökül Péits Istvánt, jegyzőül Tamasi Jánost ajánlva, kiket a jelen voltak egyhangulag elfogadtak.

Ezután Németh István emelkedett szólásra s az általános választói jog törvényerőre emeltetése mellett agított erős, sőt néhol csipős megjegyzések kíséretében. Elítélte városunk országgyűlési képviselőinek magatartását, akik, bár programjukba vet-

ték az általános választói jogot, meghívásuk dacára sem jelentek meg, majd éles szavakkal bírálta a függetlenségi sajtónak a szocialdemokraták elleni kirohanásait.

A gyűlés lelkes hangulatban de a legnagyobb rendben ért véget.

* * *

Megalakult tegnap Szabadkán a keresztény szocialista párt is. A szervezés munkálatával Jovica István elnöke alatt egy husztagú bizottságot választottak.

Az új párt a jövő hónapban nyilvános népgyűlést tart.

A katolikus legényegyletben minden szerdán este 8 órakor és vasárnap délután 3 órakor szociális kurzusokat tartanak, melyek nyilvánosak és ingyenesek lesznek, úgy, hogy meghallgatásuk mindenkinek lehetővé legyen téve.

* * *

Zombor, aug. 21.

Az itteni szocialdemokrata párt tegnap 11 órára népgyűlést hirdetett a Szentháromság téren, a melynek megnyitása előtt nyomatott felhívásokat osztogattak szét a közönség között, a melyben hivatkozással a nép nyomorára és elnyomott voltára, arra kéri őket hogy a népgyűlésen megjelenjenek.

A központi vezetőség Kondor Bernatot küldte ki, a ki nek beszéde előtt elszavalták Petőfi A nép nevében című versét. Ezután Kondor erősen támadja a hatóságot, mert a délutánra tervezett tüntető körmenetet betiltotta. Bejelenti, hogy a város országgyűlési képviselőit, Drakulics Pált, Fernbach Károlyt, valamint a zombori függetlenségi párt elnökét a gyűlésre meghívták, akik azonban nem jelentek meg, sem pedig magukat nem mentették ki. Ezután az egybegyűlteket higgadt-ságra inti.

Kondor erős szavakkal ostromozza a koalíciót, ki, ha meg nem adja azt, mit a népek ígért, annak sujtó keze fogja összetörni. A koalíció a választási jogot az irás és olvasáshoz akarja kötni. Magyarország csak akkor fog felbredni tespedéséből, ha egészséges népképviselőt nyer. Elismeréssel szól Rajk Aladarról, a ki figyelmeztette a koalíciót, hogy adják meg a népek azt, a mit megígértek, mert nem jó a néppel játszani. Ezután határozati javaslatot nyújt be és kijelenti, hogy a végső következményekre való elszántsággal adja tudtára a gyűlés az illető pártoknak, hogy amely kormány az általános titkos választási jog nélkül akar kormányozni, az legyen előkészülve arra, hogy csak feltűzött szuronyral és felsorakozott katonasággal kormányozhat szemben az ország népével, mely kitárt mellel fog tovább harcolni, míg meg nem valósul az általános titkos választói jog. A népgyűlésen 300-an vettek részt és a legnagyobb rendben oszlottak szét.

HIREK

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadka közkönyvtár és múzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 10-től 12-ig.

Országos vásár. Augusztus 27 és 28-án Zombor.

Augusztus 20. A gazdakör ünnepi lakomája a gazdakör helyiségében.

Augusztus 27. Az ipar- és kereskedelem dalá da hangversenyyel egybekötött táncmulás a város színházban.

Szeptember 8. 9. 10. A VII. országos ipar- és kereskedelmi gyűlés Szabadkán.

— A szabadkai nők az országos függetlenségi és 48-as párt-nak. Megirtuk már, hogy a szabadkai nők Kossuth Ferencnek az országos függetlenségi és 48-as párt vezérének, aki az ipartestületek kongresszusa alkalmával Szabadkán fog tartózkodni művészi kivite ü selyem nemzeti zászlót fognak átnyújtani. A zászlógyűjtő bizottság ma tartott értekezlete alkalmával Aczél Henrik, a körünkben időző kiváló festőművész, a bizottság tagjainak bemutatta az általa készített zászlótervet, mely méltán fog sorakozni a jeles művész legbecsebb alkotásai mellé. A zászló, mely festve és himezve lesz, egyike lesz a legszebb nemzeti ereklyéknek. A nemes mozgalom minél szélesebb körű pártolására újból felhívjuk városunk honleányainak figyelmét.

— Közgyűlés. Szabadka város törvényhatósági bizottsága augusztus havi rendes ülését 31-én, jövő csütörtökön fogja megtartani Bezeredy István főispán elnöke alatt.

— Köszönet a Vojnich családnak. Felkértünk a szegényház gondnoksága részéről, hogy fejezzük ki nyilvánosan a szegények köszönetét özv. Vojnich Lukácsnének és a Vojnich család tagjainak, akiknek jótékony-ságából szent István napján ünnepi lakomában részesültek.

— A bácsbodrog vármegyei méhészeti egyesület megalakulása. F. hó 20-án délelőtt 11 órakor tartotta a bácsbodrog vármegyei méhészeti egyesület alakuló ülését nagy számu helybeli és vidéki méhészek jelenlétében. A tisztviselői kar és választmányba egyhangulag a következők választották be: Elnök dr. Klein Adolf, alelnök Mészáros Gábor, titkár dr. Dömötör Miksa, pénztárnok Karácsonyi Árpád, ellenőr Koncz András, ügyész dr. Vojnics Gyula, választmányi tagok Kiss Ábel, dr. Radics Péter, Lencz Géza, Taskovits Ferenc, Berkes András, Nagy Hegyesi Antal, Balázs Piri Mátyás, Mezei Bálint, Lengyel Vince, Lebovits Jenő és tíz vidéki tag. Számvizsgálók lettek dr. Miloszávyevits Milán, Szaulits János és Koch Illés. Az alapszabályok felolvastattak és a miniszteriumhoz felterjesztetnek jóváhagyás végett. Az értekezlet elhatározta, hogy «Bácsmegyei Méhészeti Lapok» címen havi szaklapot indít, melynek szerkesztésével dr. Dömötör Miksát bízta meg. Kívánatos volna hogy a helybeli és megyei méhészek minél nagyobb számban az egyesületbe lépjenek és a nagyközönség az egyesületet pártfogásába vennie, hogy ily módon ezen a szegényebb néposztály jelentékeny mellékjövédelmet biztosító foglalkozási ág minél szélesebb körben megkedveltesse és ezen okból úgy a városok, mint a megyei hatóságok figyelmébe különösen ajánljuk.

— Eljegyzés. Balázs Piri Béla szegedi ármentesítő társulati hivatalnok eljegyezte Heicz Jozefin kisaszszonyt, Gräff Nikáz megyei tanfelügyelő unokahugát.

— Az izr. hitközség közgyűlése. Tegnap délután tartotta meg a helyb. izr. hitközség évnegyedes rendes közgyűlést szokatlanul nagy érdeklődés mellett, minek oka a tárgysorozatba felvett nagyfontosságú ügyek voltak. Legnagyobb érdeklődést keltett a hitközségi elemi iskolának a város kezelésébe való átadása. Az átadás indoklásául dr. Klein Adolf hitközségi elnök mély és alapos tanulmányra valóan ismertette azon érdekeket, melyek az előjáróság álláspontját előidézték s széles vonásokban

fejtette ki azon módozatokat, melyek segítségével az előjáróság biztosítani akarja az iskola felekezeti jellegének fenmaradását s azon anyagi előnyöket, melyek ezen ügy véglegzése folytán a hitközség budgetjében előállni fognak. A képviselőtestület néhány konzervatívabb hajlamu tagjának aggályoskodó felszólalása után az előjáróság javaslata egyhangulag el lett fogadva s a szerződési pontozatok megállapítására a képviselőtestület az előjáróságnak adott mandátumot. Fontosabb tárgyai voltak még a közgyűlésnek Singer Gyula hitközségi titkár véglegesítése. Singert a képviselőtestület egyhangulag véglegesítette állásában és kiváló érdemeire való tekintettel fizetését 400 koronával felemelte. Berger Lipót kántort egy évi próbaidőre megválasztották s Lifschitz Gáspár főkántort állásában véglegesítették.

— **Meghívó.** A Szabadkai Kör vigalmi bizottsága f. hó 23-án, szerdán délután 5 órakor a Domski-féle vendéglőben ülést tart, melyre a vig. biz. tagokat tisztelettel meghívja dr. Szeifert Ernő, vig. biz. elnök. Tárgy: elszámolás.

— **Kitüntetett iparosged.** A kereskedelemügyi miniszter méltó elismerésben részesítette egy szabadkai ipari munkás érdemeit. Eregyin Vazul szücssegédnek, aki Maurer Antal műhelyében 25 év óta megszakítás nélkül dolgozik hűségesen és lelkiismeretesen. 100 korona jutalmat és elismerő oklevelet adományozott. A szabadkai ipartestület ma délutáni rendkívüli előjárósági ülésében adta át Pausics János elnök szép beszéd kíséretében a derék munkásnak jól megérdemelt jutalmát.

— **Hét szabadkai apáca.** Tegnap Kalocsán ötvenkét iskolanénike tette le az ünnepélyes fogadalmat és pedig 23 új apáca, 29 pedig megismételte fogadalmát. A felavatás előtt Povisil címzetes kanonok mondott alkalmi szent beszédet. A fogadalmat tévők között hét szabadkai volt, közöttük Probojsevic Lőrinc ovónő leánya is. A felavatást ünnepi mise követte.

— **Halálozás.** Özv. Pintér Péterné, szül. Gaál Teréz szombaton éjjel rövid szenvedés után elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor volt nagy részvét mellett.

— **A bacs-kai csajkások ügye.** Megirtuk, hogy a volt csajkásoknak adományozott 42.000 hold föld nagybérlői és kezelőbizottsága ellen nagy izgatottság van a 14 csajkások között. A nagybérlők lejártának napjára, folyó hó 15-ére csendőröket küldtek ki a tanyákra, az alispán pedig elrendelte, hogy a nagybérlők még e hó végéig kötelesek átadni a bérelt területet. Időközben a rétkezelőbizottság is gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy az így felszabadult 680 hold birtokot kétholdas parcellákban adja bérbe kiscgazdáknak s a múlt évi bérlők jövedelméből 390.000 koronát a községek között szétoszt. Ez intézkedések megnyugtatták a lakosságot.

— **A csendőrség köréből.** Vörös Imre bajmoki csendőrszparancsnokot, miután a csendőrségi ügyek vezetése úgy kívánta, Bajára helyezték át, viszont Horváth József bajai őrszparancsnokot Szenttamásra dirigálták. A bajai városi tanács erről értesülést szerezvén, sürgős beadványt intézett felsőbb helyre, hogy az áthelyezést megakadályozza. Hogy milyen érdek vezette ebben a bajai városi tanácsot, az teljesen érthetetlen; de annyi bizalmat helyezhetne

a tanács a zombori szárnyparancsnokságba és jól tudhatná, hogy olyan egyént nem helyeznek oly fontos állásba, ki a reá rótt feladatot lelkiismeretesen elvégezni nem tudná. Vagy talán valami különös érdek fűzi a tanácsot őrszparancsnokukhoz? Az bizonyos, hogy a közbiztonságnak tettek volna szolgálatot, ha a határozatban megnyugodtak volna.

— **Színész házasság.** Guthy Kálmán baritonista, hűséget esküdött Dulich Mariska kisasszonynak a miskolci színtársulat naivájának a ki szabadkai származásu.

— **A palleli halászat** július havi eredménye a következő: eladatott 5449 kiló hal. A bruttó bevétel 4178 kor. 84 fillér, ebből levonva a halászok jatalékát, 1000 kor. 62 fillért, marad netto bevétel 3178 kor. 42 fill.

— **A Rádics-féle betörés.** Holdas Antal, a Rádics-féle betörés kézrekerült tettese még mindig a rendőrség őrizetében van s a több városban értékesített ékszerek visszaszerzésében nyújt segédkezet a rendőrségnek. Eddig a Zomborban és Szegeden elzalogosított értéktárgyak kerültek meg. A megtalált ékszerek közt olyanok is vannak, melyek eltűnéséről a károsult eddig nem is tudott.

— **Tűzeset.** Ma délelőtt 11 óra tájban a VI. körből jeleztek tüzet. Dózsai Simon örökösének Gyula-utca 336. számú házában kigyulladt a tetőzet, de a gyorsan kivonult tűzoltók az erős szélrohamban nagyobb veszéllyel fenyegető tüzet hamarosan elfojtották. A kár igen jelentéktelen.

— **A bucsusok fosztogatója.** Dózsa István könnyű szerrel, fáradság nélkül akart a madarasi bucsun értékes tárgyakhoz jutni, tehát lopáshoz folyamodott, ami sikerült is neki, mert Szigeti Mórtól és Mittler Hermantól egy-egy tajtékpipát, Kümelheim Ignáctól pedig 2 darab óraláncot sikerült eltulajdonítania. A károsultak rögtön panaszt tettek a hatóságnál és az akkor hivatalos küldetésben ott időző bajmoki csendőrjőr egy kettőre fülön csípte a merész tolvajt, ki már biztos helyre rejtette el a lopott tárgyakat, de a nyomozás folytán a rejtékhelyet felfedezték és az összes tárgyakat megtalálták. A tolvajt átadták a járásbírósnak.

— **Ha jól és olcsón** akarjuk szükségünket beszerezni, cipő, kalap, fű öltönyök, uri és női divat cikkekben, úgy forduljunk a jóval **megnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka, papucs piac.**

A lélekkufár.

A nagyváradai rendőrség lázasan hajszol egy titokzatos idegent, a kit már régen gyanúsítanak, hogy emberkereskedés a foglalkozása s magyar leányokat szállít Nagyváradra külföldre. A rendőrség régen figyel már a jó madarat, a ki azonban ravasz ügyességgel kerüli ki a számára fölállított kelepccét. Már hónapokkal ezelőtt megtörtént hogy egy leány panaszra jelentkezett Gerő főkapitánynál. A szép szőke teremtés nevelőnő volt egy előkelő nagyváradai családnál s megismerkedett valami Mandelstam Aron nevű fiatalemberrel aki három barátnőjével együtt őt is rábeszélte hogy utazzanak vele Galacra, ahol uri családoknál nevelőnőknek helyezte el őket. Szegényleányok kapva kaptak az ajánlaton s egyikük a panasztevő, megtépve meggyalázva szökött vissza Nagyváradra.

— Nem nevelőnőnek vitt bennünket — zokogta a kapitány előtt a szerencsétlen leány, hanem fejésként. mint egy barmot adott el egy rettenetes asszonynak. aki barátnőimet rimázkodásuk ellenére hajóra raktározta és Konstantinápolyba vitte.

Mandelstam Aront akkorában mindenfelé keresték, de nem akadtak a nyomára. Most pedig a gyalázatos leánykereskedő újabb üzemeiről értesül a rendőrség Abbáziából, Rudovics ottani tekintélyes és dúsdag kereskedőtől tegnap egy német levelet kapott. Ezt a levelet Mandelstam Aron írta Nagyváradról, Arról értesült — mondja a levélben, hogy Rudovicsnak (aki pedig Abbáziában a legtisztelhető emberek egyike, magyar leányokat akar beszerezni külföldre való szállítás végett. Ennek fogva a legridegebb tületi formában felajánlja áruit — frisse Waare — amelyekkel bizonyára legteljesebb mértékben meg lesz elégedve.

Rudovics főháborodásában a nagyváradai rendőrséghez jutatta a levelet, amelynek alapján a rendőrség megindította a nyomozást, de eddig eredménytelenül Mandelstam Abbáziába írt levelében a Fő-utca 12. számú házat jelentette be. De eddig nem sikerült a rendőrségnek kézrekeríteni a lélekkufárt. A nyomozás folyik.

TÁVIRATOK.

A háboru.

Páris. aug. 21. A Matin portsmouthi levelezője Wittevel beszélgetést folytatott, mely alkalommal ez a béketárgyalásokról nagyon pesszimiztikusan nyilatkozott. Azt mondta, hogy nagyon valószínűtlen, hogy a két hatalom között létrejön a meg egyezés.

Páris, aug. 21. Az Echo de Paris hosszú jelentést közöl japán hatalmi eszkezeiről. A jelentés ugyan hivatalos körökből, de jól értesült személységtől ered. Hir szerint ezt a jelentést Miklós cár elé terjesztették és az van benne, hogy Japán anyagi ereje ki van merítve és a háborút csak újabb kölcsönökkel folytathatja. Kölcsönt azonban csak azért adnak Japánnak, mert azt hitték, hogy Oroszország hadikárpótlást fog fizetni. Ha most Oroszország a hadikárpótlást megtagadná, úgy Japán utolsó órája ütött.

London, aug. 21. A Daily Telegraph jelenti Tokióból 21-iki kelettel: A heves esőszakadás dacára a japánok Korea északi részén előrevonultak. Az oroszok feladták védelmi állásukat és miután a Tumen folyón áthaladtak, észak felé szorították vissza őket a japánok. Ütközetben az oroszok szétrombolták a hidakat. Minden valószínűség szerint a Tumentől délre már nincs orosz.

Vasuti katasztrófa.

Schluckenau, aug. 20. Ma délután hibás váltóállítás következtében egy személyvonat a raktárokhoz vezető vágányon futott be. 5 személy megsebesült, 6 kocsis megsérült. A szolgálattevő vasuti hivatalnok agyonlőtte magát.

Az orosz alkotmány.

Moszkva, aug. 21. A cár manifestumát a lakosság nem várt nyugodtsággal, részben inkább közönyvel, de mindenestre lelkesedéssel fogadta. Általános és sok tekintetben kínos feltűnést kelt, hogy az új alkotmány kihirdetése alkalmából elmaradt a politikai bűnösök megkegyelmezése, melyre csaknem egészen biztosan számítottak.

MULATSÁG.

— **A Szabadkai Kör szombati palicsi nyári mulatsága** nagyon szépen sikerült. Számosan voltak a mulatozók, kiket a jókedv a kora hajnali órákig együtt tartott. Jelen voltak: Auber mann nővérek, Brenner Etelka, Budanovics nővérek, Buxbaum Irénke, Czailik Rózsika és Margitka, Czeiz nővérek, Csihás nővérek, Csajkás Margit, Decsy Lujza, Elek Ilonka, Farkas Juli és Irén, Fábian Mariska, Frank Rózsika, Fischer Ella, Haber Györgyike (Budapest), Joó nővérek, Kainer Ilonka, Kosztolányi Mariska, Kunetz Leonka, Kunetz nővérek, Lábás Ilonka, Lendvay Margit, Macskovics nővérek, Neuhaus Etel, Odry Berta, Paukovics Sseréna, Prokesch nővérek, Holte Kunike Anna, Szeifert Giza, Tary nővérek, Zsifkovics nővérek.

REGÉNY CSARNOK.

A HÁREMNO.

Írta: Dugovich Imre.

— Magad intézkedél, Kálmán? — kérde Máté, — hiszen amint megérkezésünkkel jelezted, velünk együtt akartad az előkészületeket megtenni. — Igen, de a külön megbeszélés fölösleges volt, úgy is együtt maradhatunk. akár gyalog, akár lóháton. Amerre a vad menekedhetnék előlünk, oda rakattam olyan gátakat, hogy azokat a vad át nem törí. A szárnyasok után meg úgy s m szállhatunk, akár hogyan állunk is föl.

— Lesz-e zsákmány? — kérde a Máté kalandjaira kíváncsi fiatalember.

— Bőven, nagyon bőven. Az ősz óta úgy vigyáztattam a nádasomra, mint a szemem világára. Le sem engedtem vágatni. Vadász, vadász nem tehetett benne kárt. A többi nádas már husvét előtt elégették, azoknak a lakói is hozzám menekedtek. Én vártam, hogy a grófnőknek tett ígéretemet beválthassam.

Ekkor lépett a szobába sötétzöld vadászruhában Olga.

— Kálmán, maga nagyon kedves, s mert hogy ősz óta készül a fogadásunkra, bocsánatot kell adnom azért az unalomért, amelyet néhány napon át ránk erőszakolt.

— Sajnálom, grófnő, hogy nem voltam kellemes társalgó, de...

— De ne csodálja grófnő, — szólt közbe mosolyogva Máté — aki ön mellett tartózkodik állandóan, az a szívében gyullasztott vágyaktól feledi a társalgást.

Máté bátyánk ugyan devajkodva ejtette ki e néhány szót, de lopva figyelemmel kísérte Kálmán és Olga arcain szavainak hatását. A két lény önénytelenül tekintett egymásra; mindkettőnek az arcát pir futotta be. De míg Olga szeméből önkénytelenül dac sugárzott, addig Kálmán szeméből az őszinte szeretet fénylett. Máté elfordult, hogy fel ne tűnjék meglepődése, s csak a következő percben szólalt meg.

— Fiuk, mi is mehetünk a puszkáinkért.

Félórával később ismét együtt volt a társaság az előbbi szobában. A férfiak egész lényre a türelmetlen izgatottságot, a fékezhetetlen vadászszeszvedélyt árulta el. A két comtesse sem titkolhatta az ismeretlen től való leküzdhetetlen félelemmel vegyes kíváncsiságot, ami a figyelmes Máténak némi elégtételül szolgált az imént tapasztaltak után. A tantet is a társaságba csalta a kíváncsiság; de többre nem vállalko-

zott, csak arra, hogy az udvarra kíséri őket.

Az estszürkület borult a táj fölé. Mikor a pitvarajtóba értek, a szürkület homályába valami vörös fény vegyült, mely mintha ismeretlen égtájról verődött volna le csak a sejtelemtől határolt pusztaságra. A férfiak daliás termetei szinte daliásabbak lettek a szürkületnek s a titokzatos fénynek keverékében. Olga, mint az ismeretlen veszélyt sejtő őz hajolt meglepetve előre; huga önkénytelenül állt meg; a tante remegni kezdett, a szemei tágra nyitak, s ajkairól elfojtott kiáltás hangzott el. A szenvedélytől megszállt férfiak nem vették észre a nők ijedelmét. Csak Kálmán szemei kísérték figyelemmel minden mozdulatukat. Tekintetéből mintha meglegezettség sugárzott volna.

— Olga grófnő, ne mulasszunk el semmit, szólalt meg.

E hangra Olga lényébe visszatért a dac, hugába a bizalom. A következő pillanatban a férfiakkal együtt indultak a ház vége felé. Csak a tante maradt el, de elmaradása senkinek sem tűnt föl. A következő percben a ház végéhez értek, ahonnan szabad kilátás nyílt a nádasra. A látvány mely eléjük tárult idegizgató volt. A távolról a földön óriási lángtengert hajtott feléjük a szél, melyet a levegőben füstfellegek vezettek, mint a felhőszakadás sötét fellegei a rohanó, pusztító vizárt. A két nő mintha hirtelenül a földhöz szegeződtek volna, állt meg. Olga huga félelemtől remegve kiáltott föl:

— Ég a föld.

— Nem, grófnő, nyugtatta meg Máté, csak a nádas. Siessünk a szélére; tíz perc alatt már százavaí ejtethetjük a zsákmányt.

Folyt. köv.

Felolós szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: AZ ALAPÍTÓK
Szerkesztőségi és kiadóhivatali
telefon szám: 62.

A főtérhez közel

2-3 szobás lakást

keresek november 1-ére.

Cím a kiadóhivatalban.

Nagy üzlethelyiség

a Batthyány-utcában
kiadó.

Cím a kiadóhivatalban.

Gyümölcs és szőlő csomagolópapir gyári árban

kapható

Kladek és Hamburger

könyvnyomdájában.

A honvéd-laktanya mellett egy négyszobás uri-lakás mellékkel SIPOS KÁROLY házában nov. 1-re kiadó.

Nagy bolthelyiség,

mely esetleg két üzlethelyiségnek is alkalmas,

I. kör, Eötvös-u., a jelenlegi Ügyvédi kamara épületben,

november 1-től kiadó.

Bővebbet

dr. Szudárevich Benedek
ügyvédnél.

Eladó szőlő.

A várostól gyalog negyed órányira fekvő 7¹/₂ kapa

halasi szőlő

főképen olasz rizling és csemegével beültetve és teljesen, karózva, rajta egy lakházzal és budárházzal,

szabadkézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Két elegánsan

BUTOROZOTT SZOBA

esetleg istállóval,

a Kossuth-utca közelében

azonnal kiadó

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Két deák

egy szerb uri családnál teljes ellátásra

felvétetik. — Címe lapunk kiadóhivatalában.

Üzlet kiárúsítás.

Van szerencsén a t. vásárló-közönséget értesíteni, hogy **Rudics-utcában** (Paul ékszerész átellenében) rőfőüzletemben **összes raktáron lévő áruimat**

végleg kiárusítom.

Raktáron van kanavász, frain, karton, vászon, parcket, flanel és még több különféle cikk.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

Ripp Ferencz.

Rudics-utca.

Wagner M. féle nevelő- és tanintézet

nyilvánossági joggal, Rákospalotán,

(Budapest mellett, vasuti, posta, távirat- és telefon-állomás).

Az intézet nyilvános nyolc osztályú főgymnasiumában, polgári és elemi iskolájában a tanév szeptember hó 1-én kezdődik.

A kiállított bizonyítványok államérvényesek.

Az intézet öt holdnyi parkban, egészséges helyen fekszik. Az ellátás mintaszerű.

A növendékek lehetnek bennlakók és bejárók.

Értesítővel szolgál

az igazgatóság.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vasár betűkből 5 fillér Legkisebb hirdetés 30 fillér

Eladó ház. Fűszerkereskedésnek vagy korcsmának igen alkalmas ház, mely áll 2 szoba, konyha, pince és szükséges mellékkelhelyiségből, jutányosan eladó. Bővebbet IV. kör, Párdics-utca 348. szám alatt.

Varró leányok figyelmébe. Tanuló leányt keresek hová ruhá elkészítéséhez. Aki már a varrásban jártassággal bír előnyben részesül. Cím Fazekas János férjiszabó VI. kör, Tompa-u.

Intelligens uri házbán 2 tanuló látásra felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Kereskedelmit végzett önyvelő, ki az íróg pen is teljes jártassággal bír, bármily irodai alkalmatást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Főtérhez közel egy nagyobb udvari helyiség, mely alkalmas ipartelepnek kerestetik. Cím a kiadóban.

Vesz használt tankönyveket

regényeket és zeneműveket az Antikvárium könyvkereskedés Szabadkán szemben a gymnasiummal. A világhírű „Progress” cigaretta hüvely fóráktára Nikotin men es egyiptomi papír 100 hüvely egy doboz csak 9 kr, a legfinomabb egy doboz csak 11 kr. Levélpapír, írószersz. Irodai felszerelések bámulatos olc-ók. Köleső könyvtár havi díja 30 kr egyedül az Antikvárium könyvkereskedésében. Képes levelező lapok nagy választékban csak 1 kr drbja az Antikváriumba.

Lakás kiadó.

2 szoba, konyha, kamra, pincze stb.

szept. 1-től kiadó.

V. kör, bajai-ut 282. sz.

Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű

Valódi Növény Essenzia-Fluid

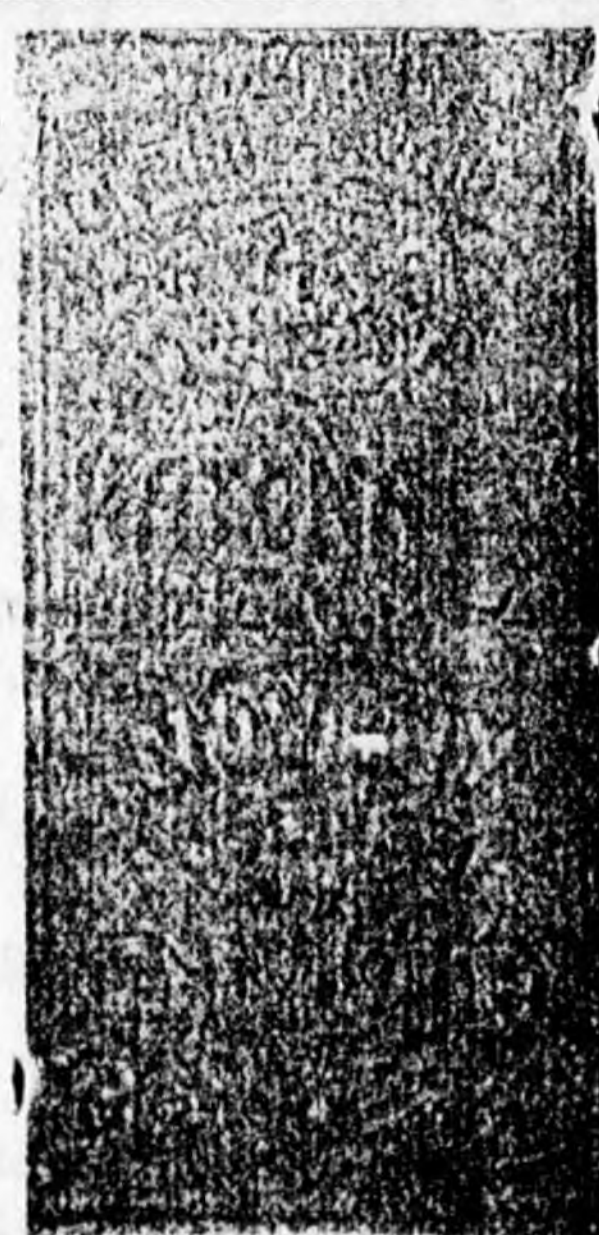
csak „KATONA-féle” „K. A.” védjeggyel!

Ovakodjunk tehát hatáskülső külföldi utánzatok megrendelésétől és kérjünk határozottan csak egyetlen valódi gyártmányu **KATONA-féle igazi Növény Essenzia-Fluidot**, mely 12 üveg 4 kor., 1 üveg 40 fillér.

Minden olyan FLUIDOT, melyen nem áll rajta Katona név, vissza kell utasítani, mivel hamisított.

Budapesten: Török József gyógyszerháza;
Kapható Szabadkán: Katona Agoston gyógyszerész Csernovits-utca; Wachsmann Jenő gyógyszerész Széchenyi-tér; Zalán Béla droguistás Kossuth-u; ifj. Hoffmann József gyógyszerháza III. kör Zimonyi-ut.

Megvizsgálva és véleményezve!

Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű

Valódi Növény Essenzia-Fluid

csak „KATONA-féle” „K. A.” védjeggyel!

Páratlan — nélkülözhetetlen — elérhetetlenül megbízható nagy gyógyhatású házi gyógyszer. Gyorsan gyógyít minden gyomor rendetlenséget, megszüntet gyomor- és hasgörcsöt. Kitűnő szer minden gyengeségben, étvágytalanságban stb. Gyorsan étvágyat gerjeszt, így a test erőfokozódását — a test súlyának növekedését idézi elő, az egész idegrendszert megerősíti. Mint külszer, fényesen bizonyult köszvénynél — csuznál, tagszagatásnál stb.-nél.

Megvizsgálva és véleményezve!